

Олена Бондарук

студентка,

Тернопільський національний економічний університет

ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛІНГ – СИСТЕМА ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

В умовах сучасної фінансової кризи, постійних змін зовнішньоекономічного середовища, підприємствам необхідно застосовувати нові, ефективні і прогресивні управлінські технології. Постійне посилення конкуренції, скорочення життєвого циклу продукції, прагнення до досягнення встановлених цілей, призводить до необхідності обробки великих обсягів фінансово-економічної інформації. Своєчасність отримання цієї інформації, сприяє прийняттю правильних управлінських рішень. Проте на багатьох підприємствах існує слабкий зв'язок між стратегічним та оперативним плануванням, не налагоджена система співпраці менеджерів з працівниками облікових та аналітичних підрозділів. Саме за таких умов актуальності набуває управління підприємством, яке базується на основі впровадження фінансового контролінгу.

В сучасній економічній літературі багато уваги приділяється теоретико-методологічним засадам фінансового контролінгу. Проблемами теорії та практики фінансового контролінгу займалися такі відомі вітчизняні та закордонні вчені як Е. Ананькіна, С. Данилочкін, Н. Данилочкіна, А. Загородній, С. Петренко, Г. Піч, А. Примак, І. Стефанюк, О. Терещенко С. Фалько, Д. Хан, П. Хорват, І. Циглик, Е. Шерм, та ін. Проте роль фінансового контролінгу в системі управління висвітлюється не повною мірою. Це пов'язано з тим, що недостатньо чітко окреслена специфіка фінансового контролінгу та його особливості.

У загальній системі контролінгу центральне місце належить фінансовому контролінгу. Він є елементом, який забезпечує взаємозв'язок між формуванням інформаційної бази, фінансовим аналізом, плануванням та контролем, що сприяє концентрації на найбільш пріоритетних напрямках фінансової діяльності підприємства. Фінансовий контролінг сприяє своєчасному виявленню причин відхилень фактичних показників від планових. Також фінансовий контролінг можна інтерпретувати, як систему інформаційного забезпечення координації всіх підсистем управління, що передбачає використання методів і процедур із бюджетування, фінансової діагностики, управління ризиками та внутрішнього контролю, які в сукупності орієнтовані на підвищення ефективності фінансово-економічних рішень і збільшення вартості компанії [1]. Вітчизняні дослідники Г. Партіна та Я. Маєвська визначили фінансовий контролінг, як філософію менеджменту, стверджуючи, що це мистецтво управління, спрямоване на визначення майбутнього фінансового достатку підприємства. Проте фінансовий контролінг також орієнтований на поточну діяльність підприємства, бо забезпечує ефективність прийняття оперативних управлінських рішень. Зважаючи на стрімкі зміни в діяльності підприємств, фінансовий контролінг набуває дедалі більшого значення для поточного управління підприємством. У сучасних умовах розглядають рішення про запровадження фінансового контролінгу, який дасть змогу максимально швидко приймати управлінські рішення в онлайн-режимі. Проте це в свою чергу передбачає наявність відповідного програмного забезпечення та розробку спеціальних методик контролінгу.

Існують різні підходи до трактування сутності фінансового контролінгу. Так, більшість науковців під означеною категорією розуміють систему фінансового управління розвитком суб'єктів підприємницької діяльності в напрямку прогнозування й планування механізмів та інструментів досягнення стійкого фінансового стану. Головна мета діяльності будь-якого підприємства полягає в максимізації фінансового результату діяльності, мінімізації збитків та витрат, забезпечення довгострокової ліквідності та платоспроможності. Фінансовий контролінг є тим елементом системи управління, який сприяє досягненню цих цілей. Тому варто його розглядати в широкому розумінні, як систему методів, інструментів, що включає планування, облік, аналіз, контроль, інформаційне забезпечення, за умови ефективного розподілу фінансових ресурсів.

За цільовим спрямуванням фінансовий контролінг поділяється на стратегічний і оперативний. Під стратегічним фінансовим контролінгом розуміють комплекс функціональних завдань, інструментів і методів довгострокового (три і більше років) управління фінансами, вартістю і ризиками[4, с. 407]. Оперативний фінансовий контролінг орієнтований на досягнення короткострокових кількісних цілей, що встановлюються у рамках розроблених стратегічних планів. Оперативний фінансовий контролінг зосереджений на досягненні показників прибутку, витрат, рентабельності капіталу тощо. Цілі

стратегічного і оперативного фінансового контролінгу повинні бути узгоджені, а процес їх досягнення постійно контролюватися і координуватися відповідними службами контролінгу.

Зважаючи на сучасні соціально-економічні умови розвитку суспільства виділяють три базових концепції вдосконалення організації фінансового контролінгу на підприємстві.

Першою є концепція, за якої фінансовий контролінг орієнтований на контроль. Фактично фінансовий контролінг – контролююча система, яка забезпечує концентрацію на найважливіших напрямках фінансової діяльності підприємства. При цьому базовими інструментами контролю є обробка та аналіз відхилень показників та аналіз вибіркової сукупності.

Друга концепція фінансового контролінгу полягає в виконанні ним інформаційної функції. В свою чергу ця концепція описує фінансовий контролінг, як складову інформаційного забезпечення підприємства, яка орієнтується на збір, обробку та перевірку інформації для прийняття якнайкращих управлінських рішень[3, с. 13].

Суть третьої концепції полягає в усуненні інформаційної асиметрії між менеджментом та об'єктами управління фінансами. За цією концепцією, щоб уникнути інформаційної неузгодженості між різними підрозділами підприємства, потрібно поширювати концепцію координації, як провідної функції фінансового контролінгу. Це стосується координації різних систем управління, перш за все планування, контролю та інформаційного забезпечення.

Запровадження фінансового контролінгу на підприємствах супроводжується значними проблемами. Причиною цього є непрозорість ведення бізнесу, скептицизм керівництва, складність залучення кваліфікованих працівників, невдалий вибір центрів відповідальності, поширення деструктивних мотиваційних моделей. Проте підприємства, які активно розвивають сферу фінансового контролінгу, функціонують на основі постійної координації між різними фазами циклу(облік, аналіз, планування, моніторинг, контроль).

Отже, фінансовий контролінг є ефективною технологією управління фінансово-господарською діяльністю підприємства, орієнтованою на майбутнє інтегрованою системою елементів інформаційного забезпечення, обліку, аналізу, контролю і планування. Фінансовий контролінг забезпечує досягнення стратегічних і оперативних цілей підприємства на основі координації планів і діяльності усіх підрозділів. Головне завдання фінансового контролінгу полягає не тільки в контролі, але й в забезпеченні взаємозв'язку між складовими загальної системи управління підприємством. У сучасних умовах фінансовий контролінг сприяє: підвищенні ступеня адаптації підприємства до швидкозмінних ринкових умов; зростанню швидкості реагування на зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищах з метою досягнення встановлених цілей; покращенню функціонування системи планування фінансової діяльності з метою підвищення ефективності перерозподілу фінансових ресурсів підприємства; своєчасності отримання точної інформації, необхідної для прийняття фінансових управлінських рішень; підвищенні рівня адекватності фінансових управлінських рішень.

Список використаних джерел

1. Коковіхіна О. О. Необхідність фінансового контролінгу як системи ефективного управління діяльністю підприємства залізничного транспорту. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2015. № 38. С. 196-199.
2. Одноволик В. І. Контролінг – сучасна концепція забезпечення стабільного розвитку підприємства. Економіка. 2009. № 6 (96). С. 127-130.
3. Партин Г.О. Види та місце фінансового контролінгу на підприємстві. Науковий вісник НЛТУ України. 2009. № 19.6. С. 199-202.
4. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2013. 554 с.
5. Терещенко О. О., Стащук Д. М., Савчук Д.Г. Сучасний стан і перспективи розвитку фінансового. Фінанси України. 2011. № 2. С. 117-126.